CZWARTEK dnia 29. Kwietnia 1819. (Nro 72.)

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Prenumerata w Warszawie kosztuje na Kwartał Zł: 10. po Województwach z Pocztą na Kwartał Zł: 15

WIADOMOŚCI KRAJOWE

ROZKAZ DZIENNY.

do Wojska Polskiego.

w Kwaterze Głownej w Warszawie. *dnia* 8 (20) *Kwietnia* 1819.

Za Najwyższym Rozkazem.

Postępuje na wyższy stopień. w Korpusie Artylerji i Inżynierów.

W bataljonie Saperów, Podporucznik Kazimierz Olexiński, na Porucznika.

Przykommenderowany zostaje — w Piechocie

Major Bronikowski do pułku 3go strzelców pieszych.

Otrzymują żądane dymissję dla słabości zdrowia. — w Piechocie.

Z pułku 7go linijowego Kapitan Augustyn Wiszniewski, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 2go strzelców pieszych Podporucznik Michał Żmijewski, w stopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

Naczelny Wódz

(podpisano) KONSTANTY W. X. R.

Zgodno z oryginałem:

Jenerał, Szef Sztabu Głównego

Tóliński.

BIBLJOGRAFJA.

Literatura Francuska.

O Konstytucjach wszystkich Narodów.

Dzieło Hrabiego Lanjuinais

(Ciąg dalszy i Dokończenie).

P. Lanjuinais dochodzi czyli Francja przed rokiem 1789, miała jaką ustawę Konstytucyjną? Utrzymuje że niemiała żadnej, wprawdzie przed Karolem W. Hrabiowie, Xiążęta, Dowódzcy twierdz, dzielili władzę z Królem, i częstokroć więcej mieli władzy niż sam Monarcha, lubo byli tylko urzędnikami na niejaki czas wybieranemi, ale taka Konstytucja mająca za cel rozszerzać podboje, była bardziej wojskową niż cywilną. Król był więcej Naczelnym wodzem niż Panującym, miał prawie tyle żołnierzy co poddanych, a i ci żołnierze uważali się bardziej za towarzyszy broni swego Monarchy i Wodza. Po zdobyciu jakiego kraju Konstytucja szła w zapomnienie; zawieszano Zgromadzenia Narodowe które stanowiły najmocniejszą tej Konstytucji zasadę. Karol W. potężny Monarcha i zwycięzca groźny, przywrócił je wprawdzie ale przywrócił tylko

dla zabawienia się wspaniałém widowiskiem. Pod słabemi jego następcami, niewiadomość, zabobon, intrygi dworaków i Biskupów wzięły ster Rządu, Berło prawem następstwa przeszło w niegodne ręce, poki go sobie nieprzywłaszczył Hugo Kapet Król feodalny, wybrany wbrew przywilejom dawnej i prawej dynastji; bez głośnego życzenia narodu, utwierdził władzę Szlachty i możnych. Wspierana grubą ciemnotą wieku, Szlachta z uszczerbkiem innych stanów posiadła wszystką władzę, wszystkie przywileje. Blask Monarchy gasnął w pośród świetności tych małych Królików którzy sobie na przemiany wydzierali ziemię Francuską. Wojna była zwyczajną i powszechną. Bezrząd przytłumiał się tylko w miarę despotyzmu Królów. Ale gdy niebyło Konstytucji, któraby umiała despotyzmowi tamę założyć, więc naród to tracił na wolności, co zyskiwał na pokoju. Nawet Królowie karcąc Szlachtę burżliwą, nieśmieli wydzierać jej wszystkich prerogatyw. Odbierali jej znaczenie Królewskie. Ale zato możni stawali się lubownikami Królów którzy niedawno drżeli przed niemi, i mogli podług upodobania gnębić i uciskać swoich poddanych. Taki stan rzeczy zaprowadzony przez niewiadomość, siłę, przypadek, mógłże się nazywać Konstytucją? Nie! w roku 1789. niebyło żadnej Konstytucyjnej ustawy. Na czelu Rządu stał tylko Monarcha Despota który był przeciwnym wszelkiej Konstytucji, wszelkiemu Rządowi mającemu się opierać na słuszności, potrzebach narodu i oświacie wieku. Tak więc w roku 1789. potrzeba było narodowi zrzucić z siebie rząd Arbitralny, a utworzyć wolną Konstytucję zgodną z interesem kraju, i z życzeniem powszechném.

Ustawa Konstytucyjna z roku 1791. położyła tamę tylu niepewnościom, tylu błędom Rządu krajowego, upadkowi skarbu, i znaczenia państwa niętylko wewnątrz Francji, ale nawet za jej granicami. Ta Konstytucja okazuje w jak nieszczęśliwych czasach była utworzoną. Mimo jej niedoskonałości, mogła stać się użyteczną w czasach pokoju. Ale jakżeż miała się utrzymać, gdy Rząd skryte czynił podstępy, gdy emigranci z wojskami Cesarza Niemiec i Króla Pruskiego, w imieniu samego Króla Ludwika XVI. wkraczali do kraju dla jej obalenia; gdy już zajęły były pola Szampanji, gdy opinja publiczna wyrzucała Królowi, iż nic nie działał dla rozwinienia i rozszerzenia tej Konstytucji, gdy było wiadomém iż tajna Rada otaczająca Króla sprzysięgła się z nieprzyjaciołmi Konstytucji i Francji. Tak więc Konstytucja z roku 1791. nie dla tego upadła, iż w niej jakie były błędy, ale upadła z powodu zbiegu okoliczności nieprzewidzianych i przesądów zastarzałych, z powodu gnuśności Króla, jego postępowania więcej niż obojętnego, z powodu oddalenia się z ojczyzny Francuzów najznakomitszych urodzeniem i majątkiem; z powodu nienawiści jaką powszechnie wzbudzali Emigranci wkraczający z wojskiem cudzoziemskiem w granice kraju zapalający wojnę domową dla wskrzeszenia dawnych przywilejów i władzy absolutnej i arbitralnej. W takiem położeniu rzeczy, żadna Konstytucja utrzymaćby się nie potrafiła.

Dalej rozbiera Hrabia Lanjuinais Konstytucję z roku 1793, czynności tymczasowego Rządu Rzeczypospolitej, i Konstytucją z roku 1795. Konstytucja z roku 93. — mówi Autor — nigdy wprowadzoną nie była. Zawiesiło jej uskutecznienie jedno stronnictwo rewolucyjne. Hrabia Lanjuinais który padł ofiarą nadużyciów, daje wierny Obraz czynności tego stronnictwa; ale razem niezapomniał nadmienić, iż podczas tej strasznej Epoki, w i-

mieniu i staraniem tej nieszczęśliwej Konwencji, wystawiono czternaście armji, których wytrwałość, poświęcenie się i cudowna odwaga, ocaliła Francję od jarzma cudzoziemców, od nieszczęścia podziału kraju i od zemsty emigrantów, a przez liczne zwycięztwa i pokoje chwalebnie z Mocarstwami ościennemi zawarte, granice Państwa posunęła do Renu.

Gdy wojska Francuskie tych cudów waleczności zewnątrz dokazywały, zdawało się iż Konstytucja z roku 1795. położy kres burzom wewnętrznym. Ustanowiono Dyrektorjat; ale w smutném położeniu, w jakiem się znajdowały Osoby do składu Dyrektorjatu wchodzące, stawszy się nienawisnemi narodowi przez użycie zbytniej surowości, przez skazywanie na wygnanie i na więzienie, a szczególniej przez mianowanie Kommissarzy nadzwyczajnych którzy przekupywali obierających na Deputowanych, w takiém położeniu zaradzić złemu było rzeczą niepodobną. Ten gwałtowny stan rzeczy, jeszcze się skończył gwałtowniej. Trzech Dyrektorów ośmieliło się użyć siły zbrojnej przeciwko dwom Radom Państwa; 18 Fructidora nauczył czego siła zbrojna dokazać może, i ten dzień był tylko poprzednikiem 18. Brumaire.

Konstytucja z roku 1799 była tego dnia owocem. P. Lanjuinais zastanawia się nad wszystkiemi punktami tej Konstytucji. Przed jej ogłoszeniem uwiadomiono publiczność: „ iż projektowane odmiany mają jedynie za cel zapewnić i uświęcić niepodległość, wolność, i swobody narodu francuzkiego; nierozdzielność Rzeczypospolitej, podział władzy, równość, bezpieczeństwo i pewność majątków." Czcze to były słowa i próżne obietnice (mówi Hrabia Lanjuinais). Naród, został pozbawionym prawa obierania Reprezentantów, ciało prawodawcze, wnoszenia na zgromadzenia narodowe przygotowanych projektów do prawa, która to własność została pierwszego Konsula udziałem. Ciało prawodawcze stało się niemem i było skazanem na słuchanie Trybunów którzy jedni mieli wolność mówienia, ale na tem ograniczało się ich urzędowanie. Odpowiedzialność Ministrów otoczoną została tylu formalnościami, iż ich władza stała się podległą władzy naczelnika Rządu. Dlatego wszystko znaczyło naprzód Senatus-consulta, plebiscita, a potem proste dekreta Cesarza upojonego kadzidłem pochlebstwa jakie mu palili jego niewolnicy. — Nakoniec do tego przyszło, iż nic nie rozstrząsano w Senacie. Nie było przykładu, żeby Projekt przychodzący w imieniu i z rozkazu Cesarza nie był natychmiast przyjętym. Było wprawdzie czasem kilka głosów przeciwnych, ale ich liczba nigdy nie przenosiła 14. W tym samym czasie wolność druku została czczem słowem. Niektóre dzienniki mające monopoljum, zmieniały, albo milczeniem pokrywały wypadki głośne, stawały w obronie władzy absolutnej, i wyszydzały najzbawienniejsze nauki. Wszystko zależało od Cesarza. Nawet religja stała się tylko Prawem Stanu, a ślepa podległość przygniotła wszystkie umysły.

DONIESIENIA.

Poczt Amt Nadworny stosownie do urządzenia Dyrekcyi Jeneralnej Poczt, w roku zeszłym, przez Gazety obwieszczonego, uwiadamia Publiczność iż przez Półrocze letnie, od pierwszego Kwietnia do pierwszego Października roku bieżącego, od godziny siódmej rannej, do godziny siódmej wieczornej, bez żadnej przerwy Expedycja Pocztowa przyjmująca Listy, zaś Expedycje przyjmujące Pakiety i pieniądze od godziny siodmej do dwónastej w połu-

dnie i od go'inzdy drugiej do siodmej w wieczor otworzone znajdują się.

w Warszawie dnia 20 Kwienia 1819

Danielski.

Roemer Doktor Medycyny przeniósł z domu pod liczbą 625. przy Ulicy Koziej mieszkanie swoje do Domu JPana Kerna dawniej Nestego pod liczbą 492. w Korpusie na pierwszém piętrze przy Ulicy Miodowej.

Zbliżający się miesiąc Maj uważany jest za najdogodniejszy do ważniejszych Operacji Chirurgicznych; jakiemi są: Zdjęcie Katarakty, Lithotomia czyli Operacja cierpiących na Kamień w pęcherzu Urynowym. i t. p.

JP. Lewkowicz Stej Anny 3ciej Klassy i Legji honorowej Kawaler Sztabs-Lekarz Leib-Gwardji Ułańskiego J. C. Mci Pułku, mieszkający przy Ulicy Elektoralnej Nro 755. który miał zaszczyt uszczęśliwić wiele Osób w przypadkach zręcznego Operatora pomocy wymagających, donosi Szanownej Publiczności, iż będąc w Warszawie w momentach wolnych od służby nieodmówi swej pomocy Tym, co go zaszczycić raczą swojem zaufaniem.

Przy tej okazji porucza się z ufnością pamięci i Łaskawym względom znakomitych Rodaków, którzy w różnych krajach Europy nie raz byli Swiadkami czynów świetnych Lewkowicza z pomyślnością posłudze cierpiącej Ludzkości poświęconych, aby go potrzebującym wskazać raczyli.

w Warszawie 27 Kwietnia 1819 r.

TEATR NARODOWY.

Dziś daną będzie po drugi raz nowa komedja **Wolny Mularz** — i balet **Tomi i Leontyna, czyli Rokoszanie Włoscy.**

Dnia jutrzejszego nowa opera w ięzyku niemieckim: Kapelmajster z Wenecji, nowe **Obrazy**, i komedja **Guwerner.**

W Niedziele daną będzie opera we trzech Aktach pod tytułem: **Pałac Lucypera.**

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE czynione w Warszawie przez Ant: **MAGIEI**

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisłe.	
po południ:	ciepła	zimna	cale	linje	10czę: li:			łokcie	cale
26 Kwietn:	6		27	8	6	Pułnocno-wschodni	Niepew: pogod		
27 Kwietn:	5		27	10	0	Pułnocno-wschodni	Słońce	2	7

Wydawcy odpowiedzialni.